

Futbolcuların Algıladıkları Lider Davranışları ve GÜdüsel İklim Arasındaki İlişki

The relationship between Perceived Leader Behaviors and Motivational Climate at the Soccer Teams

ORJİNAL ARAŞTIRMA ORIGINAL RESEARCH

Fatma ÇEPIKKURT¹
Esen KIZILDAĞ KALE²
Şefik TİRYAKİ¹

¹ Mersin Üniversitesi,
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
² Eskişehir Spor Kulübü

Yazışma Adresi/Correspondence:
Fatma ÇEPIKKURT
Mersin Üniversitesi,
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
Mersin, TÜRKİYE/TURKEY
fcepikkurt@hotmail.com
ekizildag@hotmail.com
sefikt@hotmail.com

Geliş Tarihi/Received: 09/07/2014
Kabul Tarihi/Accepted: 28/12/2014

NOT: Bu çalışma Fatma Çepikkurt tarafından 31 Mayıs- 02 Haziran 2012 tarihlerinde Ankara'da yapılan II. Uluslararası Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur ve en iyi sözel bildiri ödülünü almıştır.

Özet: Bu çalışmanın amacı futbolcuların algıladıkları antrenör davranışı ile antrenör tarafından yaratılan güdüsel iklim arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ayrıca, bu çalışmada algılanan antrenör davranışlarının algılanan güdüsel iklim alt boyut puanlarını yordama gücünün sınanması da amaçlanmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu yaşları 16-35 arasında değişen (\bar{X} yaş=23.85; SS=4.39) 78 erkek futbolcu oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında "Sporda Liderlik Ölçeği- Leadership for Sport Scale-LSS" ve "Sporda Algılanan Güdüsel (Motivasyonel) İklim Ölçeği- SAGİÖ (Perceived Motivational Climate in Sport Questionnaire-PMCSQ)" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistikler, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi teknikleri kullanılmıştır. Pearson Korelasyon Analizi sonuçları antrenör tarafından yaratılan ustalık yönelimli güdüsel iklim puanı ile antrenörün eğitim-öğretim davranışı ($r = -.240, p < .01$) ve sosyal destek davranışı ($r = -.246, p < .01$) arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, regresyon analizi sonuçlarına göre ustalık yönelimli güdüsel iklim algısının tek ve en önemli yordayıcısının eğitim-öğretim davranışı olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, sporcuların antrenörlerinin sunduğu eğitim-öğretim ve sosyal destekleri davranışlarını yüksek olduğunu ifade etmelerine rağmen ustalık yönelimli çalışma ortamını düşük olarak algıladıklarına işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: Algılanan Antrenörlük Davranışı, Algılanan Güdüsel İklim, Futbol.

Abstract: The purpose of this study was to investigate the relationship between perceived coach behavior and motivational climate created by the coach. It was also aimed to determine the predictive power of perceived coach behavior as the perceived motivational climate subscale scored. The study sample was 78 male soccer players ages between 16-35 (\bar{X} age=23.85; SS=4.39). Leadership for Sport Scale-LSS and Perceived Motivational Climate in Sport Questionnaire-PMCSQ were used for collecting data. To analyze the data, descriptive statistics, Pearson Product Moment Correlation Analysis and Multiple Linear Regression Analysis techniques were used. The results of Pearson Product Moment Correlation Analysis showed negative relationships between mastery oriented motivational climate created by coach and training and instruction behavior ($r = -.240, p < .01$) and also social support behavior ($r = -.246, p < .01$). Also, according to results of regression analysis, it was found that the single and most important predictor of mastery-oriented motivational climate is training-instruction behavior. This result indicated that, although the athletes express that their coaches emphasized the importance of education and social support, they perceived that their coaches did not create mastery oriented motivational climate when they performed this behavior.

Keywords: Perceived Leadership Behavior, Perceived Motivational Climate, Soccer.

Baskı ISSN: 1301-3335
Online ISSN: 2149-1046
Copyright © 2009 by
Celal Bayar Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Spor takımlarının performansını ve başarısını etkileyen faktörlerden biri liderliktir. Sporda liderlik konusu araştırmacıların ve uygulamacıların oldukça ilgisini çeken bir konudur. Liderlik, belirlenen amaçlar için bireyleri ve grubu etkileyen davranışsal süreç olarak tanımlanmaktadır (Barrow, 1977). Lider ise grubunu koordine eden işlerini planlayan ve grupta söz sahibi olan ve grubu adına konuşan kişidir ve liderin asıl görevi grup görevlerinin başarı ile yapılmasını sağlamaktır (Kaya, 1996). Şahin (1999)'a göre lider, grup üyeleri tarafından hissedilen ortak düşünce ve arzuları benimsenir bir amaç biçiminde ortaya koyar ve grup üyelerinin potansiyel güçlerini bu amaç etrafında faaliyete geçirir. Bu tanımlardan da anlaşıldığı üzere liderlik karar verme sürecini, geribildirim vermeyi, kişiler arası ilişkiler kurmayı ve grup ve takımı güvenle yönlendirme gibi birçok durumu içermektedir. Spor takımlarındaki antrenörler oyuncularını fiziksel, fizyolojik, teknik ve taktiksel açıdan geliştiren ve bu amaç doğrultusunda eğitim alan kişilerdir (Martens, 1987). Bu açıdan bakıldığında, spor takımlarının idare edilmesinde ve yönlendirilmesinde katkısı olan antrenörlerin de lider olarak düşünülmesi mümkün olabilmektedir.

Chelladurai (1990)'a göre bir antrenör eğitim, destek ve ödüllendirme gibi davranışları yerine getirerek sporcularıyla etkileşimde bulunur. Bir antrenörün eğitim ile ilgili davranışları, ağır ve yorucu antrenmanları kolaylaştırarak ve antrenmanların önemini vurgulayarak sporcunun performansını artırma amacını, sporcunun bir beceride veya teknikte ustalaşmasını, belli bir branşın taktiklerinin öğrenilmesine katkıda bulunmasını, sporcunun rollerine açıklık getirmesini, sporcunun aktivitelerini yapılandırmasını ve koordine etmesini anlatır. Antrenörün destekleyici davranışları, O'nun sporcusuna sosyal destek sunmasına hazır olmasını ifade eder. Ödüllendirici davranışlar ise antrenörün sporcunun çabasını, gelişimini ve iyi performans göstermesini fark ederek övmesini ve ödüllendirmesini anlatır (Chelladurai, 1990).

Antrenörlerin eğitim, destek ve ödüllendirmeyi temel alan davranış biçimlerinin, takımın güdüsel ikliminin oluşmasında etkili olduğu ifade edilmektedir (Roberts ve Ommundsen, 1996). Güdüsel iklim, spor ortamında antrenör tarafından yaratılan durumsal hedeflerin (başarı ortamının) sporcular tarafından nasıl algılandığını anlatmakta (Duda ve Whitehead, 1998; Xiang ve Caunningham, 2005) ve ustalık (görev içerikli) ve performans (ego içerikli) yönelimli güdüsel iklim olmak üzere iki farklı şekilde sınıflandırılmaktadır (Ames, 1992; Ames ve Archer, 1988). Ustalık yönelimli güdüsel iklim çaba, bireysel gelişim, her bir grup üyesinin takımın gösterdiği çabaya olan katkısı ve üyelerin görevi öğrenme ve geliştirme konusunda birbirlerini desteklemesi üzerinde dururken; performans yönelimli güdüsel iklim kişiler arası rekabet, genel değerlendirme, sosyal karşılaştırma ve rekabetçi sosyal değişim üzerinde durmaktadır.

Spor ortamında liderlik ve güdüsel iklim arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalarda antrenörler tarafından sergilenen liderlik davranışlarının algılanan güdüsel iklim ile ilişkili olduğu ifade edilmiştir. Örneğin Bahrami, Zardosthian ve Jourkesh, (2011) ile Mohammadzade ve ark. (2012)'nin yaptıkları çalışmada antrenörün otoriter davranışları ile performans içerikli güdüsel iklim arasında pozitif; eğitim-öğretim ve sosyal destek davranışları ile de ustalık yönelimli güdüsel iklim arasında pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. Marcos, Maquel, Oliva, Alonsa ve Garcia-Calvo (2013)'nin yaptığı çalışmada ise antrenörlerin sunduğu pozitif geribildirim görev yönelimli güdüsel iklimi, otokratik liderlik tarzlarının ise ego içerikli güdüsel iklimi yordadığı bulunmuştur. Benzer sonuçlar Mavi ve Templin (2004), Balaguer, Duda ve Crespo, (1999) ve

Balaguer, Duda ve Mayo (1997) ve Amorose ve Horn (2000, 2001)'un yaptıkları çalışmalarla da desteklenmiştir.

Buradan hareketle, bu çalışmanın amacı, futbolcuların algıladıkları antrenör davranışı ile antrenör tarafından yaratılan güdüsel iklim arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ayrıca algılanan antrenör davranışlarının algılanan güdüsel iklim alt boyutlarını yordama gücünün sınanması da amaçlanmıştır. Buradan hareketle Sporda Liderlik Ölçeği'nin "eğitim-öğretim", "sosyal destek davranışı" ve "ödüllendirici davranış" alt boyutları ile Sporda Algılanan Güdüsel İklim Ölçeği'nin "ustalık yönelimli güdüsel iklim" alt boyutları arasında pozitif; Sporda Liderlik Ölçeği'nin "otoriter davranış" alt boyutu ile de "performans yönelimli güdüsel iklim" arasında pozitif ilişki beklenmektedir. Diğer bir deyişle, antrenörlerinin daha çok eğitim-öğretim üzerinde durduğunu ve daha fazla pozitif geribildirim verdiğini algılayan sporcuların, antrenörleri tarafından yaratılan çalışma ortamını ustalık yönelimli olarak algıladıklarını ifade etmeleri beklenmektedir. Bunun yanı sıra, antrenörlerinin daha otoriter olduğunu ve daha az pozitif geribildirim verdiğini algılayan sporcuların ise çalışma ortamını performans yönelimli olarak algılamaları beklenmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın örneklem grubunu yaşları 16-35 arasında değişen ($\bar{X}=23.85$; 4.39) 78 erkek futbolcu oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında "Sporda Liderlik Ölçeği- SLO (Leadership for Sport Scale-LSS)" ve "Sporda Algılanan Güdüsel (Motivasyonel) İklim Ölçeği- SAGİÖ (Perceived Motivational Climate in Sport Questionnaire-PMCSQ)" kullanılmıştır.

"Sporda Liderlik Ölçeği" Chelladurai ve Saleh (1980) tarafından geliştirilmiştir ve üç ayrı formu bulunmaktadır. Bu çalışma da "Sporcunun Antrenör Davranışını Algılaması Formu" kullanılmıştır. Sporcuların antrenörlerin liderlik stilini ve davranışlarını nasıl algıladıklarını değerlendirmek amacıyla geliştirilen ölçek beş alt boyut ve toplam 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları eğitim- öğretim, demokratik davranış, otoriter davranış, sosyal destek davranışı ve ödüllendirici davranış olarak adlandırılmaktadır. Ölçeğin Türk sporcular için uyarlanması Toros ve Tiryaki (2006) tarafından yapılmıştır. Toros ve Tiryaki (2006) tarafından hesaplanan iç tutarlık katsayıları eğitim- öğretim için .80, demokratik davranış için .79, otoriter davranış için .41, sosyal destek için .75 ve pozitif geribildirim için .60'tır. Bu çalışma kapsamında, Cronbach Alpha ile hesaplanan iç tutarlık katsayıları eğitim- öğretim davranışı için .88, demokratik davranış için .81, sosyal destek davranışı için .82, pozitif geribildirim için .75 ve otoriter davranış için .48'dir. Bu çalışmada Cronbach Alpha ile hesaplanan güvenilirlik katsayıları incelendiğinde otoriter davranış alt boyut güvenilirlik katsayısının düşük ve .48 olduğu görülmektedir. Bu değer Toros ve Tiryaki tarafından hesaplanan Cronbach Alpha değeri ile benzerdir. Bu alt boyutun güvenilirlik katsayı değerinin düşük olmasının olası nedeni bu boyuttaki madde sayısının az (3 madde) olmasından kaynaklanıyor olabilir.

"Sporda Algılanan Güdüsel İklim Ölçeği" ise Walling, Duda ve Chi (1993) tarafından geliştirilmiş Türkiye'ye uyarlanması Toros (2001) tarafından yapılmıştır. Ölçek ustalık yönelimli ve performans yönelimli güdüsel iklim olmak üzere 2 alt boyut ve toplam 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin, Toros (2001) tarafından hesaplanan iç tutarlık katsayıları ustalık yönelimli güdüsel iklim alt ölçeği için .84, performans yönelimli güdüsel iklim alt ölçeği için .84 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma kapsamında, Cronbach Alpha ile hesaplanan iç tutarlık katsayıları

ustalık yönelimli güdusel iklim alt boyutu için .76, performans yönelimli güdusel iklim alt boyutu için .77 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmada algılanan liderlik davranışı ile antrenör tarafından yaratılan güdusel iklim arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi ve antrenör tarafından yaratılan güdusel iklimin yordayıcılarını belirlemek amacıyla da Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1’de çalışmaya katılan futbolcuların Sporda Liderlik Ölçeği ve Sporda Algılanan Güdusel İklim Ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanlar görülmektedir.

Tablo 1: Sporda Liderlik Ölçeği ve Sporda Algılanan Güdusel İklim Ölçeği alt ölçeklerinden alınan ortalama puanlar

Alt Boyutlar	N	\bar{X}	S.S.
Ustalık yönelimi	78	3.10	.71
Performans yönelimi	78	3.29	.70
Eğitim-Öğretim davranışı	78	2.47	.71
Demokratik davranış	78	3.12	.80
Otoriter davranış	78	2.81	.67
Sosyal destek	78	2.89	.87
Pozitif geribildirim	78	2.63	.87

Algılanan liderlik davranışı ile antrenör tarafından yaratılan güdusel iklim arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Algılanan liderlik davranışları ile algılanan güdusel iklim arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon analizi sonuçları

	Ustalık yönelimi	Performans yönelimi
Eğitim-Öğretim davranışı	-.240*	-.027
Demokratik davranış	-.106	.137
Otoriter davranış	.166	.021
Sosyal destek	-.246*	.39
Pozitif geribildirim	.040	-.029

* $p \leq .05$

Tablo 2’de görüldüğü gibi Sporda Liderlik Ölçeği’nin “eğitim-öğretim davranışı” ve “sosyal destek” alt boyutları ile “Sporda Algılanan Güdusel İklim Ölçeği” nin ustalık yönelimli güdusel iklim alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 3: Uсталık Yönelimli Gүdүsel İklіmin yordanasına ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları

YORDAYICI DEĞİŞKENLER	B	S. H.	B	t	p
Eğitim Öğretim Davranışı	-.259	.125	-.411	-2.083	.041*
Demokratik Davranışı	.155	.159	.173	.975	.333
Otoriter Davranışı	.435	.226	.228	1.925	.068
Sosyal Destek Davranışı	-.125	.181	-.135	-.691	.492
Pozitif Ger. Davranışı	.330	.204	.223	1.616	.110
R=400	R2=.160	Durbin Watson=1.618	F=2.749	p≤ .05	

Tablo 3'te görüldüğü gibi ustalık yönelimli güdүsel iklim algısının tek ve en önemli yordayıcısının eğitim-öğretim davranışı olduğu bulunmuştur.

Performans yönelimli güdүsel iklimin yordanasına ilişkin yapılan Çoklu Doğrusal Regresyon analizi sonuçları ise Algılanan liderlik davranışı alt boyutlarının performans yönelimli güdүsel iklimi yordama gücüne erişmediğini ortaya koymaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma futbolcuların algıladıkları antrenör davranışı ile antrenör tarafından yaratılan güdүsel iklim arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır. Çalışmanın bir diğer amacı ise algılanan antrenör davranışlarının algılanan güdүsel iklim alt boyut puanlarını yordama gücünün sınanmasıdır. Bu amaçla yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi sonuçları Sporda Liderlik Ölçeği'nin "eğitim-öğretim davranışı" ve "sosyal destek" alt boyutları ile "Sporda Algılanan Güdүsel İklім Ölçeği" nin ustalık yönelimli güdүsel iklim alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, ustalık yönelimli güdүsel iklim algısının tek ve en önemli yordayıcısının eğitim-öğretim davranışı olduğu bulunmuştur. Elde edilen bu bulgu antrenörlerinin "eğitim-öğretim davranışı" ve "sosyal destek" alt boyutlarındaki davranışlarının yüksek olduğunu ifade eden sporcuların yaratılan ustalık yönelimli güdүsel iklim alt boyutlarında düşük puan aldıklarına işaret etmektedir.

Bu bulgular, sporcuların, antrenörlerinin eğitim-öğretime önem verdiğini ve kendilerine sosyal anlamda destek sunduğunu algılamalarına rağmen antrenörlerinin bu tür davranışları yerine getirirken ustalık yönelimli güdүsel iklimi yaratmadıklarını algıladıklarına da işaret etmektedirler.

Araştırmada, antrenörlerin eğitim öğretim ve sosyal destek davranışı ile ustalık yönelimli güdүsel iklim arasında negatif ilişki olduğunu ortaya koyan bu bulgular, beklenenin aksinedir ve daha önceki birçok araştırma bulgusuyla çelişmektedir (Mohammadzade ve ark. 2012; Mavi ve Templin, 2004; Bahrami ve ark. 2011; Balaguer ve ark. 1999; Balaguar ve ark. 1997). Örneğin, Mohammadzade ve ark. (2012)'nin yaptıkları çalışmada liderlik davranışları ile güdүsel iklim arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Otoriter davranış ile performans iklimi arasında pozitif; eğitim öğretim ile ve sosyal destek ile ustalık iklimi arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Ayrıca, yapılan çalışmada pozitif geribildirim ile otoriter davranışın da güdүsel iklimi arttırdığı ortaya çıkmıştır.

Mavi ve Templin (2004) ise yaptıkları çalışmalarında, antrenör tarafından ustalık yönelimli

güdüsel iklimin yaratıldığını algılayan sporcuların, antrenörlerinin daha yüksek düzeyde eğitim-öğretim, demokratik davranış, sosyal destek ve pozitif geribildirim davranışında bulduklarını, bunun yanı sıra da daha düşük düzeyde otoriter davrandıklarını ifade etmişlerdir. Bahrami ve ark. (2011) tarafından yapılan bir diğer çalışmada ise otoriter davranış biçimi ile performans içerikli güdüsel iklim arasında pozitif; eğitim öğretim ve sosyal destek davranışı ile ustalık yönelimli güdüsel iklim arasında da pozitif ilişki bulunmuştur.

Benzer şekilde, Balaguer ve ark (1999) ve Balaguer, Duda ve Mayo (1997)'nin çalışmalarında da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalarda, kendi antrenörlerinin daha çok eğitim-öğretim üzerinde durduğunu ve daha sık sosyal destek sağladığını algılayan sporcuların antrenör tarafından yaratılan güdüsel iklimi de ustalık yönelimli algıladıklarını işaret etmektedir.

Carr ve Weigand (2001) ve Chelladurai (1990)'a göre bir antrenörün eğitim ile ilgili davranışları, ağır ve yorucu antrenmanları kolaylaştırarak ve antrenmanların önemini vurgulayarak sporcunun performansını artırma amacını, sporcunun bir beceride veya teknikte ustalaşmasını ve belli bir branşın taktiklerinin öğrenilmesine katkıda bulunmasını, sporcunun rollerine açıklık getirmesini ve sporcunun aktivitelerini yapılandırmasını ve koordine etmesini anlatmaktadır. Eğitim-öğretim davranışında yüksek puan alan antrenörler ise performansın artırılmasına odaklanan antrenörlerdir (Carr ve Weigand, 2001; Chelladurai, 1990). Bu tip antrenörler, becerilerin öğrenilmesine vurgu yaparak antrenman süresini maksimum kullanmayı, ağır ve yorucu antrenmanları kolaylaştırarak ve antrenmanların önemini vurgulayarak sporcularının performansını arttırmayı amaçlayan kişiler olarak algılanırlar. Antrenörün destekleyici davranışları ise onun sporcusuna sosyal destek sunmaya hazır olmasını ifade eder. Sosyal destek boyutunda yüksek puan alan antrenörler, sporcuları tarafından ihtiyaç duyulduğunda desteğe hazır olan kişiler olarak algılanmaktadır (Carr ve Weigand, 2001; Chelladurai, 1990).

Bu açıklamalardan da anlaşıldığı üzere, antrenörün ortaya koyduğu bu tür davranış biçimlerinin, takımın güdüsel ikliminin oluşmasında pozitif etkisi olduğu söylenebilir. Diğer bir deyişle, antrenörler, yarattıkları çalışma ortamı, verdikleri yönerge, sundukları destek ve geri bildirimler aracılığıyla ustalık ya da performans yönelimli güdüsel iklimin yaratılmasına katkıda bulunmaktadırlar. Bu bağlamda, yukarıdaki açıklamalardan anlaşıldığı üzere antrenörlerin eğitim-öğretim ve desteği temel alan davranış biçimlerinin de ustalık yönelimli güdüsel iklim ile ilişkili olması beklenmektedir. Ancak, araştırmada elde edilen bulgular bu yönde değildir.

Genel olarak, algılanan antrenörlük davranışları ve algılanan güdüsel iklim arasında negatif yönde ilişki olduğunu ortaya koyan bu araştırma sonuçları daha önceki literatür bulgularıyla çelişmektedir. Antrenörün eğitim öğretimi ön plana çıkaran davranışları ile sporcularını sosyal olarak desteklemeleri aslında ustalık yönelimli güdüsel iklimin oluşmasına katkıda bulunacak davranış biçimleri olarak düşünülmektedir. Ancak takımın güdüsel iklimini oluşturan tek faktörün antrenör olmadığı ve antrenör kadar diğer önemli kişilerin de yani ebeveyn, öğretmen ve arkadaşların da önemli olduğu bilinmektedir. Bunun yanı sıra sporcuların bireysel hedef yönelimlerinin, takımla geçirdikleri sürenin de bu güdüsel iklim algısıyla ilişkili olduğu söylenebilir.

Dolayısıyla, yapılan bu çalışmanın farklı spor branşlarında ve sporcuların hedef yönelimlerini, takım bütünlüğünü ve ebeveyn davranışlarını da, takımla beraber geçirilen

süreyi, takımın kazanma-kaybetme durumlarını içine alacak biçimde genişletilerek yenilenmesi alana daha fazla katkı sağlayacaktır. Çünkü algılanan güdüsel iklimin oluşmasında liderlik davranışlarının yanı sıra sporcunun sahip olduğu hedef yöneliminin, arkadaş ve ebeveyn gibi kişilerin, takım yapısının da etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, güdüsel iklim algısının takım ve bireysel performansı etkileyebileceği yönündeki araştırma bulgularına dayanarak istendik ve olumlu güdüsel iklimin oluşması yönünde antrenör ve eğitmenlere liderlik eğitimi verilebilir.

KAYNAKLAR

- Ames, C. (1992). Achievement goals, motivational climate, and motivational processes. In GC. Roberts (Ed.), *Motivation in sport and exercise*. Champaign, IL: Human Kinetics, 161- 176.
- Ames, C. & Archer, J. (1988). Achievement goals in the classroom: Students learning strategies and motivational processes. *Journal of Educational Psychology*, 80, 260-276.
- Amorose, A. J. & Horn, T. S. (2000). Intrinsic motivation: Relationship with collegiate athletes' gender, scholarship status and perceptions of their coaches' behavior. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 22, 63-84.
- Amorose, A. J. & Horn, T. S. (2001). Pre- to post season changes in the intrinsic motivation of first year college athletes: Relationships with coaching behavior and scholarship status. *Journal of Applied Sport Psychology*, 13, 355-373.
- Bahrami, S., Zardosthian, S. & Jourkesh, M. (2011). The effect of leadership on the motivation and satisfaction of Iranian women premier basketball league. *Annals of Biological Research*. (<http://scholarsresearchlibrary.com/archieve.html>).
- Balaguer, I., Duda J. L. & Mayo, C. (1997). The relationship of goal orientations and perceived motivational climate to coaches's leadership style in competitive handball. In R. Lidor, & M. Bar-Eli (Eds.). *Innovations in Sport Psychology: Linking Theory and Practice. Proceedings of the IX th world Congress of Sport Psychology: Part I*. Netanya, Israel: Ministry of Education, Culture and Sport, 94- 96.
- Balaguer, I., Duda, J. L. & Crespo M. (1999). Motivational climate and goal orientations as predictors of perceptions improvement, satisfactions and coaches ratings among tennis players. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sport*, 9, 1-8.
- Barrow, J. C. (1977). The variables of leadership: A review and conceptual framework. *Academy of Management Review*, 2, 231-251.
- Carr, S. & Weigand, D. A. (2001). Parental, peer, teacher, and sporting hero influence on the goal orientations of children in physical education. *European Physical Education Review*, 7, 305-328.
- Carron A. V. (1982). Cohesiveness in sport groups: Interpretations and considerations. *Journal of Sport Psychology*, 4, 123-138.
- Chelladurai, P. (1990). Leadership in sports: A review of relevant research. *International Journal of Sport Psychology*, 21, 328-354.
- Chelladurai, P. & Saleh, S. (1980). Dimensions of leadership behavior in sport: Development of a leadership scale. *Journal of Sport Psychology*, 2, 34-45.
- Duda, J. L. & Whitehead, J. (1998). Measurement of goal perspectives in the physical domain. In JL. Duda (Ed.). *Advancements in sport and exercise psychology measurement*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology, 213- 226.
- Kaya, K. Y. (1996). *Eğitim Yönetimi*. Bilim, Kitap ve Kırtasiye Ltd Şti, Ankara.
- Marcos, F. M. L., Miquel, P. A. S., Oliva, D. S., Alonsa D. A. & Garcia- Calvo, T. (2013). Coach leadership and motivational climates as antecedents of cohesion and perceived roles in semi-professional football players. *Revista De Psicologia Del Deporte*, 22 (2).
- Mavi, H. & Templin, T. (2004). Achievement goal theory, perceived coaching behaviors and intrinsic motivation in high school teams sports. *Pre- Olympic Congress*, Athens.
- Mohammadzade, Y., Zardosthian & Hossini R. N. S. (2012). The relationship between leadership styles of coaches with motivational climate of Iranian elite male volleyball players. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 2 (1), 91-96.
- Roberts, G. C. & Ommundsen, Y. (1996). Effects of goal orientation on achievement beliefs, cognition and strategies in team sport. *Scandinavian Journal of Medicine and Sport*, 6, pp. 46-56.
- Şahin, H. (1999). Liderlik- Yöneticilik Ayrımı- Kuramlar ve Kriterler. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Doktora Tezi. İstanbul.
- Toros, T. (2001). Elit ve elit olmayan erkek basketbolcularda hedef yönelimi, güdüsel iklim ve hedeflerin özgünlük güçlük derecesi özelliklerinin yaşam doyumuna etkisi. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Toros, T. ve Tiryaki, Ş. (2006). "Sporda Liderlik Ölçeği'nin – Futbolcuların Antrenör Davranışlarını Algılaması Versiyonunun- Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım 2006, Muğla, Türkiye.
- Walling, M. D., Duda, J. L., & Chi, L. (1993). The perceived motivational climate in sport questionnaire: construct and predicative validity. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 15, 172-183.
- Xiang, P. & Couningham, G. B. (2005). Achievement goals, perceived motivational climate and their relation to students' satisfaction with physical activity. *Reserach Quarterly for Sport and Exercise*, 76, A96.